

ΣΠΟΥΔΗ ΣΤΗ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ Ο

Ενότητα 12: Η Ιστορία του Πάθους

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

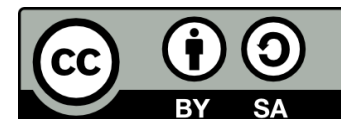

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η Ιστορία του Πάθους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ

Εισαγωγικά

- M. Kähler, *Der sogenannte historische Jesus und der geschichtlicher, biblische Christus* 1892: τα ευαγγέλια – ιστορίες του Πάθους με εκτενείς εισαγωγές.
- M. Dibelius: οι ιστορίες του Πάθους – το μεγαλύτερο τμήμα παράδοσης πριν το σχηματισμό των ευαγγελίων.
- Η μορφοϊστορία στρέφει το ενδιαφέρον της στα λόγια του Ιησού – οι ιστορίες του Πάθους – προσυνοπτικό υλικό – το πιο ιστορικό τμήμα των ευαγγελίων.

Ο ρόλος της ΠΔ στο σχηματισμό της παράδοσης για το πάθος (1)

- Ο Ιησούς πέθανε σύμφωνα με τις γραφές (Α΄ Κορ 15,3).
- Συμβάλλουν στη διαμόρφωση της αφήγησης του Πάθους – οι προφητείες της ΠΔ εκπληρώνονται στην ιστορία του Ιησού.
- C.H. Dodd: χριστιανικά *testimonia* (κυρίως Ψα 22 και Ησ 52,13-53,12).
- J. Jeremias / C. Maurer: ο Ιησούς ως ο πάσχων Δούλος Κυρίου.
- B. Lindars: η σημασία της μορφής του πάσχοντος Δούλου για τη διαμόρφωση της ιστορίας του Πάθους – αξιοποίηση κι άλλων χωρίων για τον ίδιο σκοπό (Ψα – κυρίως Ψα 22 στη σταύρωση).

Ο ρόλος της ΠΔ στο σχηματισμό της παράδοσης για το πάθος (2)

- L. Ruppert: ανάλυση της εικόνας του πάσχοντος δικαίου στην ΠΔ.
 - Οι μεταμορφώσεις της εικόνας μέσα στον χρόνο.
 - Οι Χριστιανοί συγγραφείς ακολουθούν το παράδειγμα άλλων ομάδων της εποχής τους.
 - Η εσχατολογική διάσταση της αφήγησης του Πάθους -> χρήση του Ζαχαρία: ο βασιλιάς της ειρήνης, τα χρήματα της προδοσίας, βλ. επίσης Μκ 14,27.

Η ιστορία του Πάθους στη λατρεία

- Α΄ Κορ 11,23-26· Φιλ 2,6-11· Κολ 1,15-20· Α΄ Τιμ 6,13.
- G. Bertram: Μκ 14,62: «ἐγώ εἰμι» -> επιφάνεια.
- G. Shille: η αρχαιότερη παράδοση για το πάθος στο βάπτισμα (Ρωμ 6,3-6).
 - Όμως ο Μκ όχι απλός συλλέκτης λειτουργικών παραδόσεων.
- Η ανάπτυξη της παράδοσης για το Πάθος – ιστορία της εξέλιξης του αρχέγονου Χριστιανισμού.

Παραδόσεις για το Πάθος πριν τον Μκ (1)

- R. Bultmann: τέσσερα στάδια της παράδοσης:
 - Κηρυγματική παράδοση για το Πάθος.
 - Μία μικρή αφήγηση για τη σύλληψη, καταδίκη και θανάτωση του Ιησού.
 - Προσθήκη άλλων ιστοριών.
 - Επιπλέον λεπτομέρειες (π.χ. η δίκη στο Μέγα Συνέδριο).
- V. Taylor: δύο παραδόσεις, Α και Β.
 - Α γράφηκε για την κοινότητα της Ρώμης.
 - Β προέρχεται από τις αναμνήσεις του Πέτρου.

Παραδόσεις για το Πάθος πριν τον Μκ (2)

- J. Jeremias: ομοιότητες μεταξύ της αφήγησης για το Πάθος στο Ιω και στο Μκ.
 - Ένα πρωτοχριστιανικό κήρυγμα στα αραμαϊκά (βλ. Α' Κορ 15,3β-5).
 - Μία σύντομη αφήγηση που ξεκινούσε με τη σύλληψη.
 - Μία εκτενέστερη αφήγηση με διάφορα γεγονότα (είσοδος στην Ιερουσαλήμ, εκδίωξη των εμπόρων από τον Ναό, Μυστικός Δείπνος, σύλληψη, Μ. Συνέδριο, άρνηση Πέτρου, καταδίκη, σταύρωση, κενός τάφος).
 - Ανάπτυξη της αφήγησης στη μορφή που διασώζεται σήμερα.
- Ο Ιω ακολουθεί την αφήγηση των συνοπτικών – απομακρύνεται όταν εξυπηρετεί τη δική του θεολογία.

Παραδόσεις για το Πάθος πριν τον Μκ (3)

- Ε. Linemann: αμφισβήτηση της ύπαρξης παράδοσης πριν το Μκ.
 - Διάκριση μεταξύ αναφοράς (Bericht) και αφήγησης (Erzählung).
 - Τρία διαφορετικά στρώματα στην αφήγηση της σύλληψης:
 - Ένα βιογραφικό απόφθεγμα (14,43. 48. 49β).
 - Μία αναφορά στην προδοσία του Ιούδα (14,44-46).
 - Μία σημείωση για το ρόλο των μαθητών κατά το Πάθος (14,47. 50-52).
 - Η αφήγηση του Πάθους είναι μια συλλογή από ανεξάρτητες μεταξύ τους αναφορές.

Παραδόσεις για το Πάθος πριν τον Μκ (4)

- L. Schenke: μελέτη του Μκ 14,1-42.
 - Διάκριση μεταξύ παράδοσης και αναθεώρησης.
 - Η παράδοση: 14,3β-8. 12^α. 13-16. 21β. 22β-24. 32. 33β. 34. 35^α. 36-37. 38β. 40β. 42.
 - Βασικός ο ρόλος της ιδέας του πάσχοντος δικαίου.
 - Επεξεργασία της κοινότητας των Ελληνιστών – ο Ιησούς ως θείος ανήρ.
 - Μκ: υποβαθμίζει το στοιχείο του θείου ανδρός.
 - Συνδυασμός με την ευχαριστιακή παράδοση.
- J. Schreiber / W. Schenk: ο Μκ σε διάλογο με τις ελληνιστικές χριστιανικές κοινότητες.
 - Μία απλή αφήγηση με απολογητικούς τόνους.
 - Μία αποκαλυπτική παράδοση.
 - Το πάθος κάλεσμα για πίστη στον πάσχοντα Ιησού (βλ. κεντυρίων και γυναίκα στην μυράλειψη).

Παραδόσεις για το Πάθος πριν τον Μκ (5)

- D. Dormeyer: διάκριση μεταξύ παράδοσης και θεολογικής αναθεώρησης.
 - T μία πρώτη ιστορία στη μορφή μαρτυρολόγιου -> ο Πάσχων Δούλος.
 - Rs αναθεώρηση της T – προσθήκη διαλόγου και λογίων του Ιησού -> ο Ιησούς ως ο σταυρωμένος κι αναστημένος Μεσσίας.
 - Rmk η τελική αναθεώρηση από τον Μκ – υιός του Ανθρώπου – ο Ιησούς ως Κριτής των εσχάτων.
- Συμπερασματικά:
 - Ίσως όχι μία ολοκληρωμένη ιστορία για το Πάθος πριν τον Μκ.
 - Στοιχεία παράδοσης υπάρχουν ήδη.
 - Η γλώσσα βεβαιώνει τη δημιουργική παρέμβαση του συγγραφέα (Neiryck).

Ο Μκ ως θεολόγος κι επεξεργαστής της παράδοσης

- Κριτική της αναθεώρησης (Redaction criticism) – N. Perrin: αναζήτηση των θεολογικών κινήτρων όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την οργάνωση, επεξεργασία κτλ του παραδοσιακού υλικού, τη σύνταξη νέου υλικού ή τη δημιουργία νέων μορφών μέσα στον αρχέγονο Χριστιανισμό.
- Οι ευαγγελιστές ως θεολόγοι που επεξεργάζονται το υλικό της παράδοσης -> ο Μάρκος ως θεολόγος.
 - W. Kelber: η βασιλεία ως εσχατολογική πραγματικότητα που αναμένεται να πραγματοποιηθεί στο μέλλον.
 - T Weeden: η έννοια της μαθητείας κι ο συμβολικός χαρακτήρας των μαθητών.
 - Το πρόβλημα της «πλάνης των προθέσεων» (intentional fallacy).
 - Πρέπει να αντιμετωπισθεί μέσα στο πολιτισμικό του περιβάλλον.

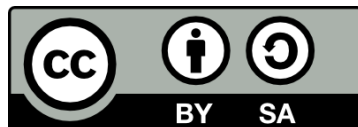
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Σπουδή στη Συνοπτική Παράδοση και στην Q. Η Ιστορία του Πάθους». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS361/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Χειμερινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

